

כנסיית הקבר בין עבר, הווה ונצח

The Church of the Holy Sepulchre: Past, Present and Eternity

0821-5421-01

סמסטר א', תשע"ד

ד"ר אנסטסיה קשמן

סמינריון לתואר שני

שעות קבלה של המרצה ומיקום: ביום השיעור, בתיאום מראש

טלפון: 02-5663020

דוא"ל: anastasia.keshman@mail.huji.ac.il

תיאור הקורס

קורס זה מבקש לבחון את כנסיית הקבר כמוקד פולחני של הדת הנוצרית מראשיתה ועד ימינו. הכנסייה כפי שהיא עומדת מול המבקר היום מהווה חידה אדריכלית והיסטורית של ממש, אשר משקפת את שלבי הבנייה וההריסה שאירעו בה לסירוגין מזה כמעט אלפיים שנה. מעבר לכך, הכנסייה מוחזקת בבעלות פלגי כנסייה שונים, יריבים זה לזה לעתים, שחייבים לשתף פעולה האחד עם השני על מנת לתחזק את הכנסייה החשובה בעולם. בקורס זה נלמד על ההיסטוריה המסובכת של הכנסייה וננסה גם להבין כיצד מתפקד המקום הקדוש כמוקד פעיל של עלייה לרגל. במסגרת הקורס נתייחס לא רק לפרטי האדריכלות והעיטור המוכרים, אלא גם לאלה הידועים פחות, אשר לא זכו לתשומת לב מחקרית. הקורס מבוסס על קריאת חובה באנגלית שתינתן משיעור לשיעור (הכנת שיעורי בית היא חובה). הקורס כולל סיורים בירושלים.

This course will examine the church of the Holy Sepulchre in Jerusalem, a center of Christian devotion from its earliest days to the present. The church, as it is today, rises as a monumental enigma, a result of successive stages of construction and destruction over a period of nearly two thousand years. More so, the building as it is preserved today, is kept in the custody of different Christian denominations. These ecclesiastical bodies must learn to work together in order to run the world's most important church. We will examine the history of the architectural complex of the Holy Sepulchre; attention will be paid also to the less known decorative elements in the building.

We will also attempt to understand how the church operates as an active pilgrimage site. The course is based on weekly reading in English (home reading is obligatory). The course includes tours in Jerusalem.

דרישות הקורס וחובות התלמידים

נוכחות חובה בשיעורים בכיתה, השתתפות פעילה (שכוללת הכנה של שיעורי בית שוטפים), הצגת רפרט בכיתה או באתר, כתיבת עבודה סמינריונית או עבודת רפרט.

מטלת סוף הקורס

1. הצגת רפרט בכיתה
2. רפרט כתוב (למי שלא צריך לכתוב עבודה סמינריונית)
או עבודה סמינריונית (לכותבי עבודת סמינר)

מרכיבי ציון הקורס

- השתתפות פעילה, הכנת שיעורי בית - 10%
- רפרט * - 20%
- עבודה סמינריונית כתובה / רפרט כתוב - 70%
- * הרפרט מהווה תנאי לכתיבת העבודה
אי הגשת רפרט אחרי שנקבע המועד – יגרור ציון 0 בקורס.

נושאי השיעורים (נתון לשינויים)

שיעור 1 – מבוא: הגדרת מונחי היסוד של הקורס
המסורות על מותו של ישו, ירושלים בתקופה הרומית

שיעור 2 – תולדות כנסיית הקבר – התקופה הנוצרית הקדומה, הבנייה הקונסטנטינית

קריאת חובה:

- Patrich, J., "The Early Church of the Holy Sepulchre in the Light of Excavations and Restoration", in: Tsafir, Y. (ed.), *Ancient Churches Revealed*, Jerusalem, 1993, pp. 101-117.

שיעור 3 – כנסיית הקבר הקונסטנטינית – מקורות וחיידושים

קריאת חובה :

- Kleinbauer, E.W., "The Anastasis Rotunda and Christian Architectural Invention", *Jewish Art*, 23/24 (The Real and Ideal Jerusalem in Jewish, Christian and Islamic Art, Kühnel, B. (ed.)) (1997/1998), pp. 140-146.

שיעור 4 – הגולגותא והקבר – בין ארכיאולוגיה לתיאולוגיה

קריאת חובה :

- Biddle, M., *The Tomb of Christ*, Stroud, 1999.

שיעור 5 – התקופה הביזנטית: כנסיית הקבר במאה ה-11

קריאת חובה :

- Ousterhout, R.G., "Rebuilding the Temple: Constantine Monomachus and the Holy Sepulchre", *Journal of the Society of Architectural Historians*, 48 (1989), pp. 66-78.

שיעור 6 – התקופה הצלבנית: כנסיית הקבר במאה ה-12

קריאת חובה :

- Pringle, D., *The Churches of the Crusader Kingdom of Jerusalem: A Corpus*, 4 vols., Cambridge University Press, 1993-2009.

שיעור 7 – כנסיית הקבר בעיני עולי הרגל בימי-הביניים

קריאת חובה :

- Wilkinson, J., Hill, J. and Ryan, W.F. (eds.), *Jerusalem Pilgrimage, 1099-1185*, London, 1988.

שיעור 8 – המקומות הקדושים ומסורות נודדות בכנסיית הקבר

קריאת חובה :

- Schein, S., "Between Mount Moriah and the Holy Sepulchre: The Changing Traditions of the Temple Mount in the Central Middle Ages", *Traditio* 40 (1984), pp. 175-195.

שיעור 9 – ראשית העת החדשה – שומרי המקומות הקדושים

קריאת חובה :

- Amico, B., *Plans of the Sacred Edifices of the Holy Land, with Preface and Notes by Bellarmino Bagatti* (Studium Biblicum Franciscanum, Collectio Maior), Jerusalem, 1953.

שיעור 10 – התקופה המודרנית – השריפה הגדולה, השיפוץ והסטטוס קו

קריאת חובה :

- Cust, L.G.A., *The Status Quo in the Holy Places* (facs. ed.), Jerusalem, 1980.

שיעור 11 – הליטורגיה בכנסיית הקבר של היום

(הרצאת אורח)

קריאת חובה : תימסר בהמשך

שיעור 12 – כנסיית הקבר במאות ה-20 וה-21 – שמירה על הקיים או הכמיהה אל החדש

קריאת חובה :

- Cohen, R., *Saving the Holy Sepulchre: How Rival Christians Came Together to Rescue Their Holiest Shrine*, Oxford and New York, 2008.

שיעור 13 – סיור בכנסיית הקבר עם איש דת אורתודוכסי

שיעור 14 – מרתון הרפרטים של התלמידים

- Amico, B., *Plans of the Sacred Edifices of the Holy Land, with Preface and Notes by Bellarmino Bagatti* (Studium Biblicum Franciscanum, Collectio Maior), Jerusalem, 1953.
- Bagatti, B., *Il Golgota e la Croce: Ricerche storico-archeologiche*, ed. Testa, E. (Studium Biblicum Franciscanum, Collectio Minor), Jerusalem, 1978.
- Biddle, M., *The Church of the Holy Sepulchre*, New York, 2000.
- Biddle, M., *The Tomb of Christ*, Stroud, UK, 1999.
- Broshi, M., "Excavations in the Holy Sepulchre in the Chapel of St. Vartan and the Armenian Martyrs", in: Tsafrir, Y. (ed.), *Ancient Churches Revealed*, Jerusalem, 1993, pp. 118-122.
- Cohen, R., *Saving the Holy Sepulchre: How Rival Christians Came Together to Rescue Their Holiest Shrine*, Oxford and New York, 2008.
- Conant, K.J., "The Original Buildings at the Holy Sepulchre in Jerusalem", *Speculum* 31 (1956), pp. 1-48.
- Corbo, V.C., "Il Santo Sepolcro di Gerusalemme: Nova et Vetera", *Liber Annuus*, 38 (1988), pp. 391-422.
- Corbo, V.C., *Il Santo Sepolcro di Gerusalemme: Aspetti archeologici dalle origini al periodo crociato* (Studium Biblicum Franciscanum, Collectio Maior, 29), 3 vols., Jerusalem, 1981-1982 (with English summary and translations by S. Loffreda).
- Couâsson, C., *The Church of the Holy Sepulchre in Jerusalem*, London, 1974.
- Cust, L.C.A., *The Status Quo in the Holy Places*, London, 1930 (facs. ed.), Jerusalem, 1980.

- Folda, J., *The Art of the Crusaders in the Holy Land 1098–1187*, Cambridge, 1995.
- Gibson, S. and Taylor, J. E., *Beneath the Church of the Holy Sepulchre, Jerusalem: The Archaeology and Early History of Traditional Golgotha*, London, 1994.

- Katsimbinis, C., “The Uncovering of the Eastern Side of the Hill of Calvary and Its Base: New Layout of the Area of the Canon’s Refectory by the Greek Orthodox Patriarchate”, *Liber Annuus*, 27 (1977), pp. 197-208.

- Kenaan-Kedar, N., “Symbolic Meaning in Crusader Architecture: The Twelfth-Century Dome of the Holy Sepulcher Church in Jerusalem”, *Cahiers archéologiques*, 34 (1986), pp. 109-117.

- Kleinbauer, E.W., “The Anastasis Rotunda and Christian Architectural Invention”, *Jewish Art*, 23/24 (The Real and Ideal Jerusalem in Jewish, Christian and Islamic Art, Kühnel, B. (ed.)) (1997/1998), pp. 140-146.

- Krautheimer, R., “The Constantinian Basilica”, *Dumbarton Oaks Papers*, 21 (1967), pp. 117-140.

- Krüger, J., *Die Grabeskirche zu Jerusalem: Geschichte - Gestalt - Bedeutung*, Regensburg, 2000.

- Kühnel, B., *Crusader Art of the Twelfth Century: A Geographical, an Historical, or an Art Historical Notion?*, Berlin, 1992.

- Kühnel, G., “Between Jerusalem and Bethlehem: The Dating of a Newly Recovered Tessera of Crusader Mosaic Decoration”, *Jewish Art*, 23/24 (The Real and Ideal Jerusalem in Jewish, Christian and Islamic Art, Kühnel, B. (ed.)) (1997/1998), pp. 151-157.

- Lavas, G.P., “The Rock of Calvary: Uncovering Christ's Crucifixion Site”, *Jewish Art*, 23/24 (The Real and Ideal Jerusalem in Jewish, Christian and Islamic Art, Kühnel, B. (ed.)) (1997/1998), pp. 147-150.

- Meinardus, O., “The Copts in Jerusalem and the Question of the Holy Places”, in:

O'Mahony, A., Gunner, G. and Hintlian, K. (eds.), *The Christian Heritage in the Holy Land*, London, 1995, pp. 112-128.

- Ousterhout, R.G., "Architecture as Relic and the Construction of Sanctity: The Stones of the Holy Sepulchre", *Journal of the Society of Architectural Historians*, 62 (2003), pp. 4-23.

- Ousterhout, R.G., "Is Nothing Sacred? A Modernist Encounter with the Holy Sepulchre", in: Ruggles, D. F. (ed.), *On Location: Heritage Cities and Sites*, New York, 2012, pp. 131-150.

- Ousterhout, R.G., "Rebuilding the Temple: Constantine Monomachus and the Holy Sepulchre", *Journal of the Society of Architectural Historians*, 48 (1989), pp. 66-78.

- Ousterhout, R.G., "The Temple, the Sepulchre, and the Martyrion of the Savior", *Gesta*, 29/1 (1990), pp. 44-53.

- Patrich, J., "The Early Church of the Holy Sepulchre in the Light of Excavations and Restoration", in: Tsafirir, Y. (ed.), *Ancient Churches Revealed*, Jerusalem, 1993, pp. 101-117.

- Pedersen, K.S., "The Qeddusan: The Ethiopian Christians in the Holy Land", in: O'Mahony, A., Gunner, G. and Hintlian, K. (eds.), *The Christian Heritage in the Holy Land*, London, 1995, pp. 129-148.

- Peri, O., *Christianity under Islam in Jerusalem: The Question of the Holy Sites in Early Ottoman Times*, Leiden, Boston, and Köln, 2001.

- Rock, A., *The Status Quo in the Holy Places*, Jerusalem, 1989.

- Rosen-Ayalon, M., "The Facade of the Holy Sepulchre", *Rivista degli Studi Orientali*, 59 (1985), pp. 289-296.

- de Sandoli, S., *Church of the Holy Sepulchre: Keys, Doors, and Doorkeepers*, Jerusalem, 1986.

- Schein, S., "Between Mount Moriah and the Holy Sepulchre: The Changing Traditions of the Temple Mount in the Central Middle Ages", *Traditio* 40 (1984), pp. 175-195.

- Seligman, J. and Avni, G., "Jerusalem. Church of the Holy Sepulchre", *Hadashot Arkheologiot*, 111 (2000), pp. 69-70.
- Shalev-Khalifa, N., "Redesign of the Armenian Chapel of St. Gregory the Illuminator in the Holy Sepulchre during the 20th Century", in: Bornstein, C.V. and Fishhof, G. (eds.), *Pictorial Languages and their Meanings: Liber amicorum in Honor of Nurith Kenaan-Kedar* (The New Middle Ages), Tel-Aviv, 2006, pp. 471-490.
- Taylor, J.E., *Christians and the Holy Places: The Myth of Jewish-Christian Origins*, Oxford, 1993.
- Vincent, L.-H. and Abel, F.-M., *Jérusalem. Recherches de topographie, d'archéologie et d'histoire. Second Volume: Jérusalem nouvelle*, Paris, 1914-1926.
- Warton, A.J., "The Baptistry of the Holy Sepulchre in Jerusalem and the Politics of Sacred Landscape", *Dumbarton Oaks Papers*, 46 (1992), pp. 313-325.
- Wilkinson, J., "The Tomb of Christ: An Outline of Its Structural History", *Levant* 4(1972), pp. 83-97.
- Wilkinson, J., *Egeria's Travels*, London, 1971.
- Wilkinson, J., Hill, J. and Ryan, W.F. (eds.), *Jerusalem Pilgrimage, 1099-1185*, London, 1988.
- Wilkinson, J., *Jerusalem Pilgrims before the Crusades (Newly Translated with Supporting Documents and Notes)*, Warminster, 2002.
- לימור, א., מסעות ארץ הקודש : עולי רגל נוצרים בשלהי העת העתיקה : תיאורי מסע לטיניים, ירושלים, 1998.
- שילר, א. (עורך), *כנסיית הקבר בירושלים*, אריאל : כתב עת לידיעת ארץ-ישראל, 42 – 42א' (1985).